

GUY DE MAUPASSANT

VELJEKSET

Ги д. Мопассан

Veljekset

«Public Domain»

Мопассан Г. д.

Veljekset / Г. д. Мопассан — «Public Domain»,

Содержание

I	5
II	10
III	12
Конец ознакомительного фрагмента.	14

Guy de Maupassant

Veljekset

I

– Ei! Nyt olen kohta saanut kylläni tästä! huusi äkkiä vanha Roland, joka kokonaisen neljännestunnin oli istunut hiljaa ja katsoa tuijottanut veteen, samalla kun hän hiljakseen kosketteli siimaansa edestakaisin sen jouduttua pohjaan saakka.

Rouva Roland, joka istui ja nuokkui peräpuolella venettä rouva Rosemillyn vieressä, jonka he olivat kutsuneet mukaansa kalastusretkellensä, säpsähti ja sanoi kääntyen mieheensä:

– Noo! mik' on hätänä?

Vanhus vastasi nurpeissaan:

– Ei syö, ei ensinkään. Nyt en ole saanut en kalan ruotaa klo 12 perästä. Ei pitäisi milloinkaan lähteä naisten kanssa kalaan. Ne eivät koskaan joudu lähtemään ajoissa.

Hänen kaksi poikaansa Pietari ja Juhani, jotka istuivat siimat etusormen ympärillä, alkoivat kumpainenkin nauraa ja Juhani vastasi:

– Et ole liioin kohtelias rouva Rosemillylle, isä.

Roland tuli hämillensä ja antautui selityksiin:

– Pyydän anteeksi, rouva, senlainen olen. Pyydän naisia mukaan, kun minua heidän seuransa miellyttää, mutta päästyäni kerran vesille, ei mielessäni ole muu kuin kalastus.

– Teillä on siis huono saalis, huomautti rouva Roland.

Mutta hänen miehensä pudisti päätänsä samassa kuin hän kumminkin katsahti tyytyväisenä koriin, jossa hänen saamansa kalat vielä potkiskelivat ja katselivat verkalleen heitä tappavaan ilmaan.

Roland vanhus otti korin polviensa väliin ja käänsi sitä niin, että kalat hivuivat laidan yli ja hän voi nähdä pohjimmaisat.

– Kuinka monta olet sinä saanut, tohtori?

Hänen vanhempi poikansa, Pietari, kolmenkymmenen vuotias mies, vastasi:

– Enpä vainen erittäin, kolme, neljä kappaletta.

Isä kääntyi nuorempaan:

– Ja sinä Juhani?

Juhani, joka oli veljeänsä paljon nuorempi, vastasi:

– Melkein saman kuin Pietarikin, neljä, viisi kalaa.

Roland oli ennen ollut kultaseppänä Parisissa, mutta vastustamaton halu kalastukseen oli karkoittanut hänet tiskin äärestä, niin pian kuin hän oli saanut rahoja kylläksi voidaksensa niillä elää.

Hän vetäytyi Havreen takaisin, osti purjevenheen ja rupesti sporttimieheksi.

Hänen kaksi poikaansa, Pietari ja Juhani, jäivät pitkittämään lukujansa Pariisiin, mutta tulivat kotia tuon tuostakin ja ottivat osaa isän iloihin.

Pietari oli Juhania viittä vuotta vanhempi. Hän oli koetellut itseänsä viedä eteen päin puolella tusinassa eri tieteen haaroja, mutta oli kyllästynyt niihin kaikkiin ja aina vaan heittäytynyt jollekin uudelle alalle.

Vihdoinkin oli hän ryhtynyt semmoisella innolla lääketieteesen, että hän valmistui siinä tavattoman lyhyessä ajassa.

Juhani, joka oli yhtä vaaleaverinen, kuin veli oli musta, ja yhtä tyven, kuin veli oli kipakka, oli muutta häiriöittä lopettanut lakitieteelliset lukunsa.

Kumpainenkin levähti vanhempiensa luona ja kumpainenkin ajatteli asettua Havreen, jos se kävi päinsä mukavasti.

Heidän välillensä oli tuommoista pientä kateellisuutta, jota usein nähdään veljesten välillä. He kyllä pitivät toisistaan, mutta olivat varuillansa. Pietari, joka oli viiden vuoden vanha, silloin kun toinen syntyi, oli lempilapsen ynseydellä katsonut tuota toista, joka yhtäkkiä oli ilmaantunut hänen isänsä ja äitinsä syliin ja jota he niin hyväilivät. —

Juhani oli aina ollut hyvien tapojen ja hyvänsävyisyyden esikuva ja Pietari oli lopulta ärtynyt aina ja ijankaikkisesti kuullessansa ylistettävän tuota lihavaa poikaa, jonka kilttiyden hän piti yksinkertaisuutena. Hänen vanhempansa nuhtelivat aina häntä hänen vastahakoisuudestaan ja hänen monesta turhaan rauenneesta yrityksestään johonkin suureen, joka voisi tuottaa hänelle kunniaa ja arvoa.

Äiti ymmärsi kumminkin aina sovittaa ne pienet riitaisuudet, joita ilmaantui hänen kahden poikansa kesken. Vähäpätöinen tapahtuma häiritsi muutoin juuri nyt hänen rauhaansa, sillä hän oli viime talvena tehnyt tuttavuutta naapurinsa, rouva Rosemillyn kanssa, joka oli erään merikatteinin leski. Tuo sangen nuori, kolmenkolmatta vanha leski oli tottunut tulemaan käsitöinensä ja pitämään iltatarinaa hyvien naapuriensa kanssa, jotka aina tarjosivat hänelle kupin teetä.

Nuo kaksi talon poikaa, jotka tullessansa kotia tapasivat tuon kauniin lesken alinomaa vierailemasta vanhempiensa luona, olivat paikalla alkaneet kisailla hänen kanssansa, vähemmän halusta miellyttääkseen häntä, kuin toistensa uhalla.

Heidän äitinsä, joka oli käytännöllinen ja ymmärtäväinen vaimo, toivoi hartaasti, että toisella heistä olisi onni muassansa, sillä nuorella leskellä oli omaisuutta; mutta hän tahtoi myös mieluummin, että se tapahtuisi toisen siitä kärsimättä.

Rouva Rosemilly näytti antavan etusijan Juhanille, joka veti häntä puoleensa luonteensa yhtäläisyydellä, mutta muutoin tämä ei tullut näkyviin kuin melkein huomaamattomassa tavassa puhutella ja katsoa häneen sekä siinä, että hän seurasi hänen neuvojaan.

Hänellä näytti olevan se luulo, että Juhaniin mielipiteet tulisivat tukemaan hänen omiansa, samalla kuin Pietarin ajatukset olisivat ennakolta hänen mielteillensä vastaisia.

Ennenkuin pojat tulivat kotia, ei Roland vanhus milloinkaan ollut kutsunut häntä mukaansa kalastusretkille, yhtä vähän kuin hän milloinkaan otti vaimoansa mukaansa, sillä hän tahtoi kernaammin purjehtia ulos ennen auringon nousua katteini Beausiren kanssa, joka oli entinen laivan kuljettaja, jonka hän oli tavannut haminassa ja jonka kanssa hän oli tullut hyväksi ystäväksi, sekä vanhan matruusi Bartin keralla, joka hoiti purjevenhettä.

Mutta sitten eräänä iltana edellisellä viikolla oli rouva Rosemilly, joka oli syönyt päivällistä heidän luonansa, sanonut: "Mahtanee olla hauska kalastaa!" Ja vanha kultaseppä vastasi:

- Tahdotteko olla mukana?
- Kyllä, kiitoksia!
- Tiistaina?
- Hyvä.
- Oletteko mies nousemaan aamusella klo 5?

Hän huusi jotenkin kauhistuksissaan:

- Mitä Te sanotte, kello 5!
- Hän laimistui tuumassansa ja alkoi epäillä koko matkaan lähtöään.
- Hän kysyi kumminkin:
- Milloinka Te sitten luulette olevanne valmis?
- Aah, klo 9 aikana!
- Ette ennen?
- En! Se olisi kaikkein aikaisinta.

Tuo kelpo mies mietti asiaa. Mutta veljekset olivat kiiruhtaneet järjestämään retkeä ja samalla puhuneet kaikki asiat valmiiksi.

Siis olivat he jo olleet kalastamassa kello 12: sta saakka, niin torkuksissa, kalastaneet ilman kalan nykäisyä ja Roland vanhus oli saanut kyllänsä.

Nyt katsoi hän saalistansa itaruuden ilolla; sitten nosti hän silmänsä taivasta kohden ja nähden auringon olevan alempana, sanoi hän:

– Noo lapset! Emmekö jo ala hiljaksen kääntyä takaisin?

Kumpainenkin poika nosti siimensä ylös ja kääri ne kokoon.

– Aivan tyyni, sanoi Roland, airoille, pojat!

Pietari, joka istui lähinnä naisia, otti ala-airon. Juhani yläairon, mutta he eivät ruvenneet soutamaan, ennenkuin katteini oli huutanut: "Soutakaa pois!" Sillä ukko piti siitä kiinni, että liikkeiden piti käydä kaikkien merisääntöjen mukaan.

Samalla aikaa ja samalla voimalla panivat he aironsa veteen ja nojausivat eteenpäin samalla kuin he vetäsivät voimainsa perästä: ja kilpailu alkoi näytteeksi siitä, mihin heidän jäntereensä kelpaisivat. Ensin pääsi Pietari voitolle. Puristetuin hampain ja rypistetyin otsin kiinnitti hän kätensä airoon, niin että se notkistui hänen tiukassa otossaan; ja "Helmi" lähestyi rantaa.

Vihdoinkin komensi katteini: "Seis!" Kumpainenkin airo nostettiin samalla haavaa ylös, ja isän käskystä sousi Juhani muutamia vetäsyjä itsekseen. Mutta nyt pääsi hän voitolle. Hän tuli kiihkoihinsa ja lämpymiinsä, samalla kun Pietari hengästyneenä ja väsyksissä voimainsa ponnistuksesta kävi voimattommaksi. Lopuksi sammalsi tohtori hiessä otsin ja posket kalvakkana, nöyrästi ja tuskaantuneena:

– En tiedä, mikä minun on, saan pistoksia kylkeeni. Ennen kyllä kävi päinsä; nyt en paljon jaksa käsivarsiani käyttää.

– Pitääkö ottaakseni kumpainenkin airo? kysyi Juhani.

– Ei, kyllä jaksan!

Hän alkoi jälleen soutaa. Kun alus vihdoinkin pysähtyi ankkuripaikkansa luokse, seisoi matruusi odottamassa. Hän otti naiset kädestä auttaaksensa heitä. Sitten menivät he kaupunkiin.

Rouva Roland ja rouva Rosemilly kulkivat edeltä, kolmen miehen seuraamina.

– Tahdotteko olla yksinkertaisella päivällisellä luonamme, että voimme lopettaa päivämme yhdessä? kysyi rouva Roland nuorelta leskeltä.

– Kiitoksia, mielelläni. Ei olisi hauskaa tulla itseksensä kotia nyt.

– Täällä on käynyt eräs herra kolmasti, huusi palvelustyttö, kun he tulivat kotia. Hän oli prokuraattorin luota.

– Kenen prokuraattorin?

– Kanun.

– Mitä se herra tahtoi?

– Kanu kuuluu itse tulevan tänne tänä iltana.

Kanu oli Rolandin asianajaja ja ystävä ja piti huolen hänen raha-asioistansa. Kun hän oli sanonut tulevansa iltasella, mahtoi asia olla tärkeä; ja Rolandilaiset silmäilivät toisiansa rauhattomana tästä uutisesta, kuten rauhalliset ihmiset tavallisesti, kun on kysymys asianajajista. Paikalla nousee kysymyksiä kontrahdeista, perinnöistä, juttujen alkamisesta, – asioista, joita toivoo ja asioista, joita pelkää. Muutamien tuokioiden vaiti olon perästä mutisi isä:

– Mitä mahtanee se merkitä?

Rouva Rosemilly naurahti:

– Se on perintö, siitä olen varma. Minä tuotan onnea.

Mutta he eivät tienneet kestään, joka olisi kuollut ja jonka he voisivat periä.

Tuokio päivällisen perästä ilmoitettiin prokuraattori tulleeeksi.

Roland meni häntä vastaan.

– Hyvää päivää rakas asianajaja.

Rouva Rosemilly nousi ylös:

– Niinpä tahdon mennä, olen väsyksissä.

Koetettiin häntä vähän saada jäämään, mutta hän ei lainkaan tahtonut, vaan meni, eikä nuot kolme herraa, kuten tavallista, seuranneetkaan häntä.

Rouva Roland kääntyi innokkaasti ja kohteliaasti vasta tulleen puoleen:

- Kuppi kahvia?
- Ei, kiitoksia! Olen vastikään noussut pöydästä.
- Kuppi teetä sitten?
- Kiitoksia! Mutta vasta vähän ajan perästä. Puhutaan ensin asioista.

Sen syvän hiljaisuuden aikana, joka seurasi näitä sanoja, ei kuulunut muuta, kuin kellon tasainen tik tak.

Asianajaja alkoi:

- Tunnetteko Parisissa herran nimeltä Leon Maréchal?

Sekä rouva että herra päästivät huuliltansa saman kmmastushuudon:

- Kyllä! Totta kai!
- Se oli eräs ystävämme?
- Paras ystävämme, selitti Roland. Hän oli konttoorin päällikkönä raha-asiain ministeristössä.

Häntä en ole nähnyt sitten kun Parisista muutin. Emmekä ole kirjoittaneet toisillemme.

- Hän on kuollut.

Sekä Roland että hänen vaimonsa tekivät pienen liikkeen hämmästyksestä, kuten aina tehdään kuoleman tapauksen ilmaisun johdosta. Asianajaja pitkitti:

- Virkaveljeni Parisissa on nykyisin ilmoittanut minulle hänen testamenttinsa tärkeimmän osan; hän asettaa poikanne Juhanin pääperilliseksensä.

Hämmästyks oli niin suuri, ettei kukaan keksinyt sanaakaan. Rouva Roland oli ensimmäinen, joka sai sammaltaneeksi:

- Herra Jumala, onko ystäväparkamme kuollut. Ja hän sai kyyneleitä silmiinsä. Roland sitä vastaan ajatteli vähemmän surua kuin niitä toiveita, jotka olivat heränneet.

- Kun hän on kuollut jättämättä rintaperillistä jälkeensä, määräsi hän testamentissaan koko omaisuutensa, joka nousee viiteentoista tuhanteen markkaan vuotuisissa koroissa, kolmen jälkeen sadalta, nuorimmalle pojallenne, jonka hän on nähnyt pienestä pitäen kasvavan ja jonka hän pitää ansiokkaana saamaan tämän lahjan. Jos hän kieltäytyisi ottamasta lahjaa vastaan, tulee se lankiamaan orpojen huoneelle.

Roland ei ensinkään peittänyt iloaan. Ainoastaan rouva Rolandin ja hänen kumpaisenkin poikansa kasvot olivat edelleenkin surun voittoiset. Hän itki hiljakseen ja kuivaili silmiään esiliinallansa, jonka hän painoi suutaan vasten tukehduuttaakseen syviä huokauksiaan.

Mutta isän ajatukset pyörivät aina tuon perinnön ympärillä, joka kyllä oli heidän, tuon perinnön, joka kolkutti heidän oveansa ja ainoastaan odotti sanaa, että he tahtoisivat ottaa sen vastaan, tullaksensa tuossa paikassa seuraavana päivänä taloon.

Hän kysyi:

- Ei ole mitään aihetta riitaan? Mitään rettelöitä?... Mitään vastaväitteitä?

Kanu näytti tyneltä ja sanoi:

- Ei, asia on selvä. Puuttuu ainoastaan, että poikanne tahtoo ottaa perinnön vastaan.
- Ja kaikki muodot ovat tulleet noudatetuiksi?
- Kyllä.
- Tahdotteko Te, kelpo asianajajani, että poikani paikalla kirjoittaa nimensä alle?
- Ei, ei. Huomenna konttoorissani kello 2, jos Teille sopii.
- Se on sovittu.

Asianajajan mentyä pois tuli taas äänettömyys valloilleen, siitä meni sitte Roland vanhus nuorimman poikansa luo, löi kätensä hänen olkapäilleen ja virkkoi:

- Noo! Sinuas onnen myyrää?

Juhani myhäili.

Vanhus ei osannut iloansa hillitä.

Hän käveli edestakaisin lattialla, pyöritteliin kantapäillään ja huudahteli ehtimiseen:

– Mikä onni! Mikä onni! Sen voi onneksi sanoa.

Pietari kysyi:

– Te tunsitte siis hyvin hyvästi tuon Maréchalin?

Isä vastasi:

– Kyllä, hän oli joka ilta luonamme; muistat kai, että hän nouti sinut koulusta ja usein saattoi sinut sinne jälleen. Ja sinä aamuna, kun Juhani syntyi, toi hän lääkärin. Mahdollista on hyvinkin, että hän tuli sitä kuolinvuoteellansa ajatelleeksi ja kun ei hänellä mitään perillisiä ollut, on hän tuuminut itsekseen: "Olen ollut pienokaisen syntymisessä avullisena, hänen tulee niin muodoin saada rahani."

Rouva Roland mutisi, ikäänkuin jos hän olisi ajatellut ääneen:

– Oi sentään! Se oli kelpo mies, ettei meidän päivinämme usein tapaa moisia.

Juhani nousi ylös:

– Kävelen hieman, sanoi hän.

Hän tahtoi olla itsekseen ajatuksineen. Myöskin Pietari aikoi tehdä pienen kävelymatkan, ja meni ulos muutamia minuuttia veljensä jälkeen. Niin pian kuin Roland oli vaimoinensa kahden kesken, sulki hän hänet syliinsä, suuteli häntä ja sanoi ikäänkuin vastaukseksi eräälle nuhteelle, jolla hän usein oli kääntynyt häneen:

– Voitko nyt huomata, ettei olisi ollut miksikään hyödyksi, jos olisin Parisissa viipynyt kauvemmin ja reuhkaissut lapsieni eteen. Onni putoaa kuin putoakin syliimme taivaasta.

Rouva oli tullut hyvin totiseksi.

– Voit olla oikeassa Juhanin suhteen, mutta Pietarin?

– Pietarin! Hän on lääkäri, hän kyllä ansaitsee ... rahoja. Ja voipihan hänen veljensäkin tehdä hänen hyväkseen.

– Sitä hän ei ottaisi vastaan. Ja sitä paitsi on perintö Juhanin, eikä kenenkään muun. Siten ei Pietarilla ole lainkaan niin hyvät toimeentulon ehdot.

Rouva Roland heittiin aprikoimaan lampun ääreen, jonka sydän yhä enemmän sysiytyi.

II

Kun Pietari oli tullut ulos, ohjasi hän askeleensa päin Parisin katua, Havren pääkatua, joka pitkin pituuttaan oli valaistu, meluava ja elämää täynnä. Hän oli alakuloinen ja pahalla tuulella. Ei mikään määrätty asia tehnyt häntä murheelliseksi. Teki kipeää jossakin, mutta hän ei tiennyt missä; hänessä oli paikka, jota vihavoi, arka kohta, josta ei tiedä missä se on, mutta joka uuvuttaa; tekee alakuloiseksi ja rasittaa, – tuntematon ja samaa tyytymättömyys – surun siemen.

Kun hän tuli sitte torille, jolla teaatteri sijaitsee, tuntui hänestä kuin Tortonin kahvilan akkunain valo olisi hänet voittanut ja hän lähestyi niitä verkalleen; mutta juuri kun hän oli menemäisillään sisään, juolahti hänen mieleensä, että hän täällä tapaisi ystäviä ja tuttavvia, ihmisiä, joiden kanssa hänen pitäisi puhella; hänet valtasi äkillinen vastoinmielisyys moista toveriseuraa vastaan. Ja hän kääntyi takaisin ja kulki taas alas pääkatua, joka vei haminaan.

Tultuansa alas suurelle rantamakadulle, pysähtyi hän vähän ja kääntyi siitä alas laiturille.

Hän etsi yksinäisyyttä, ja asettui yhdelle penkille aallon murtajalla, väsyneenä kävelyyn, ennen kuin hän oikein oli alkanutkaan. Hän kysyi itseltään: Mikä minua oikeastaan vaivaa? Ja hän rupesi penkomaan muististaan, mikä oli voinut käydä hänelle nurinpuolin, kuten sairaalta kysytään hänen tautinsa syytä.

Ja hän kysyi itseltään: Mahtaisiko se olla Juhaniin perintö?

Niin, aivan! Kun asianajaja oli ilmaissut tämän uutisen, oli hän tuntenut sydämensä tykyttävän.

Minä kadehdin siis Juhania, ajatteli hän. Se ei ole jalosti. Mutta ensimmäinen ajatus, joka tuli mieleeni, oli hänen naimisensa rouva Rosemillyn kanssa. Enkä voi kärsiä tuota pientä kanaa, joka on niin olevinaan. Siis on tässä perusteetonta mustasukkaisuutta. Hän raapasi tulitikun lukeakseen luetteloa niistä laivoista, jotka purjehtisivat satamaan ensi nousuviedellä. Odotettiin höyrylaivoja Brasiliasta, Kielistä ja Jaapanista, kahta tanskalaista prikiä, norjalaista kuunaria ja turkkilaista höyryä.

Äkkiä kulki hänen sivuistsensa suuri aaveellinen varjo kahden laiturin kivivarusteen mustan välipaikan ylitse. Hän otti pari askelta, mutta havaitsi silloin miehen, joka istui äärimäisellä laiteella. Hän lähestyi uteliaana nähdäkseen tämän yksinäisen miehen kasvoja, ja tunsii veljensä.

– Mitä, sinäkö se olet, Juhani?

– Pietari ... miten tulet sinä tänne?

– Minä nautin raitista ilmaa. Ja sinä?

Juhani nauroi:

– Minä nautin myös raitista ilmaa.

Pietari istui hänen viereensä ja jatkoi:

– Kun tulen tänne, saan semmoisen halun matkustaa täältä kaikilla näillä laivoilla, pohjoiseen tahi etelään. Ne tulevat kaikista maan ääristä, maista, joissa on uhkea kasvullisuus ja siroja naisia, maista, joissa on koliibreja, elefantteja, leijonia ja neekerikuninkaita, kaikista niistä maista, jotka ovat satumaisia meille. Ajatteles, kun voisi päästä huvimatkalke sinne. Mutta rahoja siihen tarvittaisiin ja paljon.

Hän vaikenii äkkiä; sillä hän tuli ajatelleeksi, että nyt oli hänen veljellensä rahoja, ja että hän nyt voi, vapautettuna leipähuolista, vapaana ja esteettömästi matkustaa minne hyvänsä, kultakutristen pohjolatarten tahi tummakiharaisten Havannan naisten luo.

Hän nousi seisalleen.

– Jää sinä vaan istumaan ja uneksi tulevaisuutta; minun pitää mennä.

Hän puristi veljensä kättä ja pitkitti sydämellisesti:

– Noo! Juhani, niin olet sinä siis rikas! Oli hyvä, että tapasin sinut itseksesi, voidakseni sanoa sinulle, miten olen hyvilläni, miten sinua onnittelen ja miten olet minulle rakas.

Juhani sammalsi liikutettuna:

– Kiitos, kiitos... Se on kauniisti sinulta Pietari, kiitos.

Pietari kääntyi ja meni pitkin askelin, keppi kainalossa ja kädet selän takana.

Matkalla sai hän ajatukseksen: pistäydyn sisään ja otan lasillisen likööriä Marowsko ukon luona.

Hän oli tullut tuntemaan vanhan Marowskon Parisin hospitaaleissa. Marowsko oli vanha puolalainen, joka oli tullut Ranskan maalle apteekkarin tointaan pitämään. Vanhuksen, entisen nihilistin ja keisarin murhaajan maine oli saanut valtoihinsa Pietari Rolandin elävän mielikuvituksen ja heistä oli tullut ystävät, vaikka ei Pietari olisi saanut vanhusta kertomaan hänen entisestä elämästään. Nuoren tohtorin syy oli siihenkin, että vanhus oli Havreen asettunut; hän laski mielessään, että uudistohtori voisi hankkia hänelle ostajia. Yksinäinen kaasuliekki paloi tiskin yläpuolella, joka oli pieniä pulloja täynnä. Tuolilla tiskin takana, jalat ristissä ja leuka rinnalla, istui vanha kyömynenäinen kaljupää mies ja nukkui. —

Ovikellon kilahtaessa heräsi hän ja nousi pystyyn. Nähtyänsä, ken se oli, meni hän tohtoria vastaan ojennetuin käsin.

Pietari istuutui ja Marowsko kysyi:

– Mitä verestä, tohtori?

– Ei mitään. Milloinkaan ei kuulu muuta kuin samaa vaan kaikkialla.

Kaksi pientä lasia likööriä tuotiin takahuoneeseen ja asetettiin pöydälle.

He maistoivat likööriä ja istuivat muutamia minuuttia hiljaa.

Sitten sanoi Pietari miltei vastoin tahtoansa:

– Jotakin kummaa on tapahtunut meille tänä iltana. Eräs isäni ystäviä on kuollut ja jättänyt omaisuutensa veljelleni.

Sitten kun asia oli selitetty, näytti ukko olevan hämillään; näyttääkseen tyytymättömyytensä pitkitti hän moneen kertaan:

– Se ei näytä hyvältä.

Pietari tahtoi tietää, mitä Marowsko ajatteli.

– Minkä tähden ei se näyttäisi hyvältä? Minkä tähden näyttäisi se pahalta, että hänen veljensä perisi rahoja erään perheystävän jälkeen?

Varova vanhus ei tahtonut selittää sanojaan selvemmin.

– Sellaisissa tapauksissa jätetään kahdelle veljelle yhtä paljon. Minä sanon teille, se ei näytä hyvältä.

Silloin menetti tohtori kärsivällisyytensä, meni matkojansa, kotia ja levolle.

Muutaman ajan kuuli hän Juhanin viereisessä huoneessa käyskentelevän edestakaisin; mutta sitten hän sai unesta kiini.

III

Tohtori heräsi seuraavana aamuna vankkoissa aikeissa hankkia itsellensä omaisuuden. Hän tunsu itsensä niin varmaksi onnestaan, että hän hyppäsi ylös sängystä ikään kuin tuota päätä anastaaksensa sitä ja pukeutui mennäkseen etsimään sopivaa asunto-paikkaa kaupungilta. Hän seisautui ovien eteen, joissa oli ilmoituksia, että asunto oli joutilas. Hän tarkasti niitä tärkeän näköisenä, ennen kaikkea sentähden että hän oli lääkäri, ja että hänellä oli suuret vastaan otot. Porraskäytävien tuli olla leveät ja kauniit, muutoin hän ei voinut asua toista kertaa korkeammalla.

Kirjoitettuaan muistiin koko joukon osoitteita, meni hän kotiinsa eineelle, neljännestunnin tavallistansa myöhemmin. Jo käytävässä kuuli hän talrikkien kalinan. He olivat siis käyneet pöytään ilman häntä. Sepä oli kummallista. Siinä talossa ei koskaan olla niin säännöllisiä. Hän tuli pahalle tuulelle ja tyytymättömäksi. Hänen tultuansa sisään sanoi Roland:

– Noo, Pietari, nyt mahtanet joutua! Kello 2 aikana tulee meidän olla asianajajan luona. Tohtori istuutui vastaamatta. Puhelu, joka oli tauonnut, jatkui jälleen siitä, johon se oli loppunut.

– Sinun sijassasi, sanoi rouva Roland Juhani, vuokraisin tuota pikaa komean asunnon, joka pystyisi silmiin, ja valitseisin pari huomiota herättävää asiaa ajaakseni. Nythän olet Luojan kiitos vapaa kaikista huolista.

Aina tuon tuostakin puhelun pitkittyessä katsoi Roland kelloansa.

– Soo! sanoi hän lopuksi, nyt mahtanemme lähteä.

Pietari nauroi:

– Kello ei ole 1 vielä. Tiedätkö mitä, ette olisi tarvinneet jäähdyttää minulle ruokaa.

– Menetkö sinäkin asianajajaan, kysyi hänen äitinsä.

Hän vastasi kylmästi:

– Mitä tekemään? Se on aivan tarpeetonta.

Kun Pietari, perheen mentyä pois, oli jäänyt itseksensä, pitkitti hän joutilasten asuntojen tarkastelua. Vihdoin löysi hän yhden, joka häntä miellytti: kookkaan ensi kerroksessa, jossa oli kaksi eri käytävää eri kaduilta, kaksi arkihuonetta, suuri lasikattoinen sali, missä sairaat odotellessaan voivat kävellä kukkien keskellä, ja sievä ruokahuone, josta oli näköala merelle. Kun hänen tuli päättää, teki vuokra – kolme tuhatta markkaa – hänet mieltäväiseksi; hänen tuli nimittäin maksaa ensimmäinen neljännes etukäteen, eikä hänellä ollut penniäkään alkajaisiksi. Hän meni siis luvaten antaa varman vastauksen kahden päivän kuluessa; ja hänen pölähti päähänsä pyytää veljeltä rahaa lainaksi ensimmäiseksi puoleksi vuodeksi, niin pian kuin Juhani oli ottanut perintönsä vastaan.

Hänelle juolahti äkkiä mieleen miten vaikeata on kolmellakymmenellä vuodella niskassaan pyytää äitiltänsä silloin tällöin kultarahaa; ja hän aprikoi itsekseen:

– Kunpa olisi rahoja!

Ja taas pisti häntä veljensä perintö.

Hän poikkesi eräasen paikkaan, jossa hän tunsu pienen passaritytön, juodakseen lasin olutta hänen kanssaan.

Hän tapasi tytön nukkumassa yhdellä tuolilla melkein autiossa olut-salissa. Kun tyttö oli nähnyt hänet, nousi hän virkeästi ylös ja meni hänen luoksensa:

– Hyvää päivää! Miten jaksatte?

– Kyllä kiitoksia! Ja sinä?

– Hyvin. Te olette harvinainen vieras.

– Niinpä vaan, minulla on vähän aikaa. Tiedät, että minä olen tohtori.

– Mitä haluatte?

– Olutta, ja sinä?

– Kiitoksia! Myöskin olutta!

– Miks'et tule useammin, ystäväiseni? Tykkään sinusta paljon.

Mutta Tohtori oli kyllästynyt häneen. Hän tuntui kovin yksinkertaiselta ja typerältä.

Tyttö kysyi häneltä:

– Kulit äsken kauniin vaaleaverisen herran kanssa, jolla oli suuri parta, oliko se veljesi?

– Oli.

– Hän on ihmeen kaunis poika.

– Siltäkö näyttää?

– Siltä! Ja hän näyttää myös iloiselta pojalta.

Pietari sai äkkiä kummallisen halun kertoa tälle passaritytölle Juhanin perinnöstä. Hän sanoi, pannen jalkansa ristiin:

– Niin, hän on onnellinen. Hän on juuri perinyt viisitoista tuhatta markkaa vuotuisissa koroissa.

– Herranen aika, kuka on määrännyt hänelle sen, hänen mummonsako, vai hänen tätinsä?

– Ei! vanhempieni vanha ystävä.

– Ainoastaan ystävä? Eikä hän sinulle ole mitään jättänyt?

– Ei! Minä tunsin häntä niin vähän.

Passarityttö mietti hetkisen ja sanoi sitten nauraen:

– Aivan! Onni oli veljelläsi, että hänellä oli sen laadun ystäviä. Ei ole todellakaan kummaa, että hän on niin vähän sinun näköisesi.

Tohtori sai halun lyödä häntä vasten suuta, tietämättä oikeastaan miksi ja kysyi purren hammasta:

– Mitä sillä tarkoitat?

Hän näytti viattomalta:

– Minäkö? En mitään! Meinasin vaan, että hän on sinua onnellisempi.

Tohtori heitti rahat pöydälle ja meni. Nyt toisti hän lauseen: "Ei ole niin kummaa, että hän on niin vähän sinun näköisesi." Mitä oli hän meinannut? Varmaankin oli siinä pohjalla ilkeyttä ja alhaisuutta! Niin! Hän oli luonnollisesti arvellut, että Juhani oli Maréchalin poika.

Se viha, jonka hän tunsu sen epäluulon johdosta, joka oli heitetty hänen äitiänsä vastaan, oli niin voimakas, että hän seisahtui ja etsi paikkaa, johon hän voisi istahtaa. Ja äkkiä tuli hän ajatelleeksi Marowskon sanoja iltaa ennen: "Se ei tule näyttämään hyvältä." Oliko hän ajatellut samaa?

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.